Füzéki István emlékezete (1934–1956)

2011/10/21

[1]Füzéki emlékérem

Az 1956-os forradalom mártír könyvtárosa, Füzéki István emlékére testvére, Dr. Füzéki Bálint díjat alapított. Az emlékérmet – a kísérő oklevéllel és a névadót méltató írással együtt – minden évben az a könyvtáros kapja meg, aki a megelőző évben vagy években a legtöbbet tette/kiemelkedő teljesítményt nyújtott a könyvtárosi szolgáltatások és/vagy tudományok terén. A díjat évente változóan egy közkönyvtárban, illetve szakkönyvtárban dolgozó munkatársnak kell odaítélni.

A Füzéki István emlékérem eddigi díjazottjai

2003: Dr. Horváth Tibor
2004: Dr. Kasánszky Zsombor (posztumusz)
2005: Papp István
2006: Dr. Somkuti Gabriella
2007: Dr. Katsányi Sándor
2008: Dr. Orosz László

2009: A Charta ’77 aláírói: Dr. Bartos Éva, Fogarassy Miklós, Dr. Gereben Ferenc, Dr. Kamarás István, Dr. Nagy Attila
2010: Ungváry Rudolf
2011: Monostori Imre
2012: Hanák Gábor
2013: Dr. Balázs Sándorné Dr. Veredy Katalin
2014: Kocsis István
2015: Varga Róbert
2016: Haraszti Pálné
2017: Dr. Arató Antal
2018: Dr. Dörnyei Sándor
2019: Balogh Mihály

Füzéki István szócikk a Wikipédián [2]

2002. november 5-én márványtáblát avattak a könyvtár ötödik szintjén:
„Tisztelet valamennyi könyvtárosnak, aki részt vett az 1956-os forradalomban és szabadságharcban. Külön főhajtás Füzéki István kollégának, akit bátor kiállásáért a szovjet csapatok kivégeztek. Emlékét megőrizzük. Országos Széchényi Könyvtár – Magyar Könyvtárosok Egyesülete 2002”

Az olvasók és persze kollégáink nap-, mint nap elmennek az emlékjel előtt, de alig akad valaki, aki tisztában volna azzal, ki volt Füzéki István, mit tett, hogyan élt, mi lett a végzete. Kilenc éve már, hogy emléktáblát állítottak neki, nevét emlékérem örökíti meg, így legalább a feledést kicseleztük. De ennél többre van szükség, tudnunk kell, ki volt ő, miért kellett meghalnia egy fiúnak, aki tulajdonképpen nem is élt még, hiszen mindössze 22 esztendős volt. Hitt valamiben, tette, amit jónak látott. Egy bizonyos, fiatal volt, élni akart. Évtizedeken át névtelen mártír volt, csak testvére és barátai emlékezetében élt tovább.

TISZTELET VALAMENNYI KÖNYVTÁROSNAK,
AKI RÉSZT VETT AZ 1956-OS FORRADALOMBAN ÉS
SZABADSÁGHARCBAN. KÜLÖN FOHAJTÁS
FÜZÉKI ISTVÁN
KOLLÉGÁNAK, AKIT BÁTOR KIÁLLÁSÁÉRT
A SZOVJET CSAPATOK KIVÉGEZTEK.
EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK.
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE
2002
Tisztelettel emlékezzünk

[3]A könyvtáros társadalom hőse ő, valódi hős, úgy tudjuk, az egyetlen, aki könyvtáros volt. Mert Füzéki István könyvtáros volt, fiatal és lobogó lelkű. Az ember 22 évesen terveket sző, megváltani készül a világot. Éppen ideje lett volna, hiszen Füzéki István tragikus történelmi idők gyermeke volt. Ismerte, mit jelent a szükség, a nélkülözés és a megalázottság. Gyerek volt még, amikor édesapját megölték. Rövid életében egyetlen dolog érdekelte: az igazság. Töprengő, gondolkodó alkat volt, az a típus, aki nem akarja megúszni a dolgokat, mindig kész arra, hogy látszólag kényes, valójában pontos és életbevágó kérdéseket tegyen fel. Épp elmúlt 1956 nyara, amikor végzett a könyvtárszakon, ősszel pedig kitört a forradalom.

November 4-én, amikor az oroszok megszállták a várost nemzetőrként a Jogi Kar Duna-parti épületét próbálták védeni néhányan. Már aznap délelőtt szovjet páncélosok zárták körbe az egyetemet. Gyorsan világossá vált, nincs menekvés. A sors kegyetlen iróniája, hogy Füzéki István kiválóan beszélt oroszul, így a többiek őt kérték meg, közvetítse a tárgyalásokat a megadás feltételeiről. Egy darabig úgy tűnt, minden rendben lesz, hiszen a szovjetek belementek, hogy a harcosok fegyvereiket az épületben hagyva szabadon távozzanak. Valaki azért visszakérdezett, vajon mi a biztosíték, az orosz tiszt pedig visszaüzent: tiszti becsületszava. Igen, elhitték, mert ilyen volt a neveltetésük. Abban a pillanatban azonban, ahogy a srácok fegyvertelenül megjelentek az épület előtt, a szovjetek mindenkit őrizetbe vettek. A foglyokat a Széchényi téri Belügyminisztérium épületéhez kísérték, és falhoz állították őket. Az orosz százados szitkozódott és azt mondogatta, itt mindenki fasiszta. Ekkor szólalt meg Füzéki István, aki pontosan tudta, ki a fasiszta és ki nem. Annyit mondott: „Ti vagytok fasiszták! Mit kerestek a hazámban?” Ezt követően minden foglyot az épület első emeletére tereltek, de a tülekedésben Füzéki István már nem volt köztük. Vélhetően kiemelték, és máshová vitték.

Soha többé senki sem látta. Arról, hogy mi történt, két lehetséges elmélet is szól: az épületbe kísérve azonnal agyonlőtték, néhányan azonban azt valószínűsítik, hogy a közeli Margit híd környékén lőtték az oroszok a folyóba, mert másokkal is megtették. Sorsában a XX. század történelmének összes kegyetlen gonoszsága benne van, hiszen édesapját a nácik pusztították el, vele a szovjet megszállók végeztek.
Meghalt egy fiatal, okos, kedves, szerény fiú, akiből nagyszerű könyvtáros lehetett volna.

Bóka B. László

2011/10/21 - 12:22

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/fuzeki-istvan-emlekezete

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Fuzeki-emlekerem.jpg
[2] https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%BCz%C3%A9ki_Istv%C3%A1n
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/F%C3%BCz%C3%A9ky-emlektabla-kis.jpg
[4] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek